

Priopćenje

Godina: LXII.

Zagreb, 17. lipnja 2025.

POLJ-2025-3-6

ISSN 1334-0557

PROIZVODNJA MLJEKA I MLJEČNIH PROIZVODA U 2024.

Ukupna količina kravljeg mlijeka prikupljenoga u 2024. u odnosu na 2023. povećana je za **0,5%**. Količina ovčjeg mlijeka smanjena je za **7,2%**, a kozjega za **4,8%**.

Izraženo u količini, to znači da je u 2024. kravljeg mlijeka prikupljeno više za oko 1 700 t, ovčjega manje za 129 t, a kozjega manje za 151 t.

Količina neobranog mlijeka koje su mljekare uvezle u 2024. u odnosu na 2023. smanjena je za 1,5%, odnosno za oko 2 610 t, dok je količina uvezenog vrhnja povećana za 46,7%, odnosno za oko 2 560 t.

U usporedbi s prethodnom godinom proizvodnja mlijeka za piće smanjena je za oko 32 930 t (**13,0%**), dok je količina vrhnja povećana za 1 000 t (3,1%), fermentiranih proizvoda za 1 057 t (1,1%) i napitaka sa mliječnom bazom za 6 775 t (38,1%).

Proizvodnja maslaca u 2024. u odnosu na 2023. povećana je za 481 t (**14,2%**), dok je ukupna proizvodnja kravljeg sira smanjena za 1 337 t (**4,1%**). Proizvodnja ovčjeg sira smanjena je za 21,3%, dok je proizvodnja kozjeg sira smanjena za 34,6%.

Od ostalih sireva smanjena je proizvodnja srednje tvrdog sira, za 14,2% (1 690 t) i srednje mekanog sira, za 4,9% (9 t). Povećana je proizvodnja mekanog sira, za 10,4%, tvrdog sira, za 11,1%, ekstra tvrdog sira, za 8,9%, i svježeg sira, za 0,4%.

U odnosu na prethodnu godinu ukupan sadržaj mliječne masti u prikupljenome kravljem mlijeku smanjen je za 1,2%, u ovčjemu za 9,0%, a u kozjemu za 7,6%.

Što se tiče pojedinačnih mliječnih proizvoda, ukupna količina mliječne masti u mlijeku za piće manja je za **8,8%**, u fermentiranim proizvodima za 1,3% i u siru od čistoga kravljeg mlijeka za 5,2%. Sadržaj mliječne masti veći je u vrhnju, za 1,5%, i u maslacu, za 17,5%.

Sadržaj bjelančevina kravljeg mlijeka povećan je u mlijeku za piće, za **1,7%**, i u vrhnju, za 1,0%, dok je u kravljem siru smanjen za 5,9%.

1. MLIJEKO I MLIJEČNI PROIZVODI U 2024.¹⁾

	Količina, t		Indeksi 2024. 2023.
	2023.	2024.	
Raspoloživost			
Prikupljeno kravlje mlijeko	376 980	378 681	100,5
Prikupljeno ovčje mlijeko	1 781	1 652	92,8
Prikupljeno kozje mlijeko	3 145	2 994	95,2
Vrhnje	z	-	
Uvoz neobranog mlijeka – samo mljekare	175 287	172 673	98,5
Uvoz obranog mlijeka – samo mljekare	z	z	z
Uvoz vrhnja – samo mljekare	5 483	8 042	146,7
Uvoz ostalih proizvoda (npr. sir, maslac, jogurt) – samo mljekare	z	z	z
Proizvodnja svježih proizvoda			
Mlijeko za piće (konzumno)	252 898	219 966	87,0
Nebrano i sirovo mlijeko	129 226	128 307	99,3
Djelomično obrano mlijeko	120 610	88 338	73,2
Obrano mlijeko	3 062	3 321	108,5
Mlačenica	z	z	z
Vrhnje	32 114	33 114	103,1
S < 29% m. m.	21 049	21 658	102,9
S > 29% m. m.	11 065	11 456	103,5
Fermentirani proizvodi (jogurti, napici od jogurta i dr.)	92 851	93 908	101,1
S dodacima	19 471	25 044	128,6
Bez dodataka	73 379	68 864	93,8
Napici s mliječnom bazom	17 784	24 559	138,1
Ostali svježi proizvodi (mliječni žele i sl.)	12 177	12 457	102,3
Proizvodnja ostalih proizvoda			
Mliječni proizvodi u prahu	z	z	z
Maslac	3 388	3 869	114,2
Ostali proizvodi od žutih masnoća	1 738	1 547	89,0
Sir od kravljeg mlijeka (čisti)	32 574	31 237	95,9
Sir od ovčjeg mlijeka (čisti)	202	159	78,7
Sir od kozjeg mlijeka (čisti)	208	136	65,4
Ostali sirevi (miješani)	15	15	100,0
Mekani sir (> 68% vlage)	570	629	110,4
Srednje mekani sir (62% – 68% vlage)	184	175	95,1
Srednje tvrdi sir (55% – 62% vlage)	11 868	10 178	85,8
Tvrdi sir (47% – 55% vlage)	640	711	111,1
Ekstra tvrdi sir (< 47% vlage)	417	454	108,9
Svježi sir	19 320	19 400	100,4
Prerađeni sir	2 809	3 008	107,1
Sirutka – ukupno	25 627	25 098	97,9
Izvoz mlijeka i vrhnja u rinfuzi – samo mljekare	z	z	z

1) Vidi Metodološka objašnjenja.

2. SADRŽAJ MLIJEČNE MASTI U GLAVNIM MLIJEČNIM PROIZVODIMA U 2024.

	Sadržaj mliječne masti, t		Indeksi 2024. 2023.
	2023.	2024.	
Raspoloživost			
Prikupljeno kravlje mlijeko	15 325	15 145	98,8
Prikupljeno ovčje mlijeko	122	111	91,0
Prikupljeno kozje mlijeko	105	97	92,4
Vrhnje	z	-	-
Uvoz neobranog mlijeka – samo mljekare	7 084	6 972	98,4
Uvoz obranog mlijeka – samo mljekare	z	z	z
Uvoz vrhnja – samo mljekare	2 157	3 210	148,8
Proizvodi			
Mlijeko za piće (konzumno)	6 579	6 000	91,2
Mlačenica	z	z	z
Vrhnje	6 290	6 384	101,5
Fermentirani proizvodi (jogurti, napici od jogurta i dr.)	2 871	2 835	98,7
Napici s mliječnom bazom	243	334	137,4
Ostali svježi proizvodi (mliječni žele i sl.)	391	395	101,0
Koncentrirano mlijeko	-	-	-
Mliječni proizvodi u prahu	z	z	z
Maslac	2 778	3 263	117,5
Ostali proizvodi od žutih masnoća	417	572	137,2
Sir od kravljeg mlijeka (čisti)	4 446	4 215	94,8
Sirutka – ukupno	81	79	97,5
Izvoz mlijeka i vrhnja u rinfuzi – samo mljekare	z	z	z

3. SADRŽAJ BJELANČEVINA KRAVLJEG MLIJEKA U GLAVNIM MLIJEČNIM PROIZVODIMA U 2024.

Proizvodi	Sadržaj bjelančevina, t		Indeksi 2024. 2023.
	2023.	2024.	
Mlijeko za piće (konzumno)	6 704	6 820	101,7
Neobrano mlijeko	3 430	3 978	116,0
Djelomično obrano mlijeko	3 193	2 740	85,8
Obrano mlijeko	81	102	125,9
Mlačenica	z	z	z
Vrhnje	970	980	101,0
Proizvodi u prahu	z	z	z
Maslac i ostali proizvodi od žutih masnoća	30	33	110,0
Sir od kravljeg mlijeka	4 183	3 935	94,1
Prerađeni sir	329	376	114,3
Sirutka	187	132	70,6

METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA

Izvori i metode prikupljanja podataka

Podaci o godišnjoj proizvodnji mlijeka i mliječnih proizvoda preuzimaju se od Hrvatske agencije za poljoprivredu i hranu – Središnjeg laboratorija za kontrolu kvalitete mlijeka (SLKM). Tako se prikupljaju podaci o količini prikupljenoga kravljega, ovčjega i kozjeg mlijeka, sadržaju mliječne masti i bjelančevina, proizvodnji mliječnih proizvoda te vanjskoj trgovini mljekara mlijekom i proizvodima.

Prikupljene podatke SLKM obrađuje i prosljeđuje Državnom zavodu za statistiku prema unaprijed dogovorenim terminima i u obliku prilagođenu za daljnju obradu.

Metodologija za provedbu istraživanja o mlijeku i mliječnim proizvodima temelji se na Metodološkim osnovama za prikupljanje podataka u statistici mlijeka i mliječnih proizvoda (NN, br. 42/13.).

Obuhvat i usporedivost

U Republici Hrvatskoj radi četrdesetak mljekara za koje SLKM analizira otkupljeno mlijeko i od kojih prikuplja podatke o proizvodnji. Obuhvaćene su industrijske i registrirane male mljekare.

Povjerljivost

Agregirani podaci iz kojih se mogu prepoznati pojedinačne izvještajne jedinice (zbog njihova malog broja) ili se na njima primjenjuje pravilo dominantnosti ili sekundarne povjerljivosti, u skladu sa Zakonom o službenoj statistici (NN, br. 25/20. i 155/23.) i Naputkom o načinu zaštite povjerljivih statističkih podataka u Državnom zavodu za statistiku, smatraju se povjerljivima te se stoga ne objavljuju.

Definicije

Mlijeko za piće obuhvaća sirovo mlijeko, neobrano, djelomično obrano i obrano, bez dodataka.

Sirovo mlijeko obuhvaća mlijeko koje nije podvrgnuto bilo kojem postupku zagrijavanja iznad 40 °C.

Neobrano mlijeko (pasterizirano, sterilizirano i uzavrelo) obuhvaća mlijeko sa sadržajem mliječne masti $\geq 3,5\%$, podvrgnuto toplinskoj obradi.

Djelomično obrano mlijeko (pasterizirano, sterilizirano i uzavrelo) obuhvaća mlijeko sa sadržajem mliječne masti 1,5% – 2,8%, jedanput podvrgnuto toplinskoj obradi.

Obrano mlijeko (pasterizirano, sterilizirano i uzavrelo) obuhvaća mlijeko sa sadržajem mliječne masti $< 1,5\%$, podvrgnuto toplinskoj obradi.

Pasterizirano mlijeko – mlijeko obrađeno na visokoj temperaturi (barem 72 °C na 15 sekundi).

Sterilizirano mlijeko – mlijeko obrađeno na visokoj temperaturi (120 °C na 30 minuta) u hermetički zatvorenim posudama.

Sterilizirano u protoku (uzavrelo) – mlijeko obrađeno na visokoj temperaturi (135 °C na najmanje sekundu).

Mlaćenica obuhvaća ostatak nakon pretvorbe mlijeka ili vrhnja u maslac.

Vrhnje obuhvaća vrhnje za izravnu potrošnju s više ili manje od 29% mliječne masti.

Fermentirani proizvodi obuhvaćaju jogurt, tekući jogurt, acidofil te ostale fermentirane proizvode, s dodacima ili bez njih.

Napici s mliječnom bazom obuhvaćaju proizvode s udjelom mliječnog ekvivalenta od barem 50% (npr. čokoladno mlijeko, mlaćenica s dodacima).

Ostali svježi proizvodi obuhvaćaju proizvode od svježeg mlijeka koji nisu drugdje spomenuti (uglavnom deserti na bazi mlijeka).

Koncentrirano mlijeko obuhvaća mlijeko dobiveno djelomičnim uklanjanjem vode iz neobranoga, djelomično obranoga i obranog mlijeka.

Mliječni proizvodi u prahu obuhvaćaju proizvode dobivene uklanjanjem vode iz vrhnja, svih vrsta mlijeka, mlaćenice i fermentiranih proizvoda.

Maslac obuhvaća tradicionalni maslac, otopljeni maslac, ulje maslaca i slične proizvode s više od 80% mliječne masti.

Ostali proizvodi od žutih masnoća obuhvaćaju proizvode na bazi maslaca s manje od 80% mliječne masti.

Sir obuhvaća svježe ili sazrele, tvrde ili polutvrde proizvode dobivene koagulacijom mlijeka, vrhnja, mlaćenice i sl.

Prerađeni sir obuhvaća proizvode dobivene mljevenjem, miješanjem, topljenjem i emulgiranjem jedne ili više vrsta sireva, s dodacima ili bez njih.

Sirutka obuhvaća tekuću sirutku i sirutku u prahu ili bloku. Ona je nusproizvod u proizvodnji sira ili kazeina.

Kratice

°C	Celzijev stupanj
m. m.	mliječna mast
NN	Narodne novine
t	tona
z	podatak zbog povjerljivosti nije objavljen

Znakovi

-	nema pojave
<	manje od
>	veće od
≥	veće ili jednako

Objavljuje Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, Zagreb, Ilica 3, p. p. 80.

Telefon: (+385 1) 48 06 111

Novinarski upiti: press@dzs.hr

Odgovorne osobe:

Edita Omerzo, načelnica Sektora prostornih statistika

Lidija Brković, glavna ravnateljica

Priredili:

Mario Valentić i Ana Pavetić

MOLIMO KORISNIKE DA PRI KORIŠTENJU PODATAKA NAVEDU IZVOR.

Služba za odnose s korisnicima i zaštitu podataka

Informacije i korisnički zahtjevi

Telefon: (+385 1) 48 06 138, 48 06 154, 48 06 115

Elektronička pošta: stat.info@dzs.hr

Pretplata na publikacije

Telefon: (+385 1) 21 00 455

Elektronička pošta: prodaja@dzs.hr